

Folketinget

Social- og Ældreudvalget

Farum d. 30. maj 2022

Notat vedrørende det familieretslige system:

Intet efterværn – manglende effektforskning – ingen certificering / manglende kvalitetssikring

Spørgsmål til ministeren

Anerkender ministeren at det familieretslige system ikke sikrer børn, hvis samvær med en egnet forælder afbrydes eller minimeres som følge af afgørelser eller rådgivning af det familieretslige system, en proaktiv "efterværnsordning"? Hvis ikke, kan ministeren oplyse hvilke former for "efterværnsordninger" der tilbydes og om bopælsforælder kan afvise anvendelsen heraf?

Kan ministeren oplyse det faktuelle omfang af §7 sager i hhv. 2019, 2020 og 2021 hvor man som en del af sagsbelysningen har indhentet sagkyndig erklæring?

Kan ministeren oplyse antallet af §6 sager, der i udredningsforløbet har skiftet status til §7 sager, hvor der ikke er iværksat børnesagkyndig undersøgelse og/eller indhentet sagkyndig erklæring, fordelt på hhv. 2019, 2020 og 2021?

Kan ministeren oplyse det faktuelle omfang af fuldbyrdelsessager i hhv. 2019, 2020 og 2021, hvor der enten er igangsat en børnefaglig udredning inklusive forældrekompetenceundersøgelse med anvendelse af relevante psykologiske test af forældrene, eller sagkyndig erklæring med anvendelse af tilsvarende psykologiske tests af forældrene?

Kan ministeren oplyse i hvilket omfang Familieretshusets mæglingsansvarlige, der er de der møder forældrene første gang i det familieretslige system, har en baggrund fra klinisk psykologi oparbejdet udenfor det familieretslige system?

Kan ministeren oplyse i hvilket omfang der anvendes psykologiske tests af forældre, der vedbliver med at foranledige nye samværssager i det familieretslige system?

Kan ministeren kort redegøre for forskellene mellem en børnefaglig undersøgelse, hvori der indgår forældrekompetenceundersøge og en børnesagkyndig undersøgelse, der ikke suppleres med udarbejdelse af en sagkyndig erklæring?

Kan ministeren oplyse hvilke faglige krav der stilles til en psykolog, som skal forestå udarbejdelse af en sagkyndig erklæring, samt hvilke retningslinjer udarbejdelse af en sådan er underlagt?

Er det ministerens opfattelse at to parallelle børnesagkyndige undersøgelser af samme sag, forestået af hver sin børnesagkyndige psykolog, vil nå identiske konklusioner/anbefalinger?

Anerkender ministeren at man ved etablering af Familieretshuset ikke har iværksat særlige initiativer med henblik på at imødegå det at VIVE påpegede opmærksomhedspunkt "personlighedsforstyrrelse", herunder at børnesagkyndige psykologer ikke er uddannede til at foretage og fortolke psykologiske tests af voksne (MMPI-2, TAT, WAIS etc.)? Hvis ikke, kan ministeren oplyse hvilke initiativer der er implementeret?

Anerkender ministeren at hverken børnesagkyndige undersøgelser eller sagkyndig erklæring er at anse som værende at sammenligne med en psykologfaglig klinisk undersøgelse og diagnosticering af hverken barn eller forældre, og at disse ikke omfatter forslag til behandlingsplan med et tilhørende ansvar for sikring af udførelse og opfølgning?

Kan ministeren oplyse statistik for i hvilket omfang at en bekymringshenvendelse fra Familieretshuset til kommunen (fordelt på hhv. §6 og §7 sager i 2019, 2020 og 2021), der resulterer i:

1. Iværksætte af reel børnefaglig undersøgelse
2. Henvendelsen belyses kort, men følges ikke op med henvisning til igangværende sagsbelysning i det familieretslige system

Kan ministeren oplyse om der i kommunerne sker visitering af bekymringshenvendelse fra Familieretshuset, der reflekterer bekymringshenvendelsens karakter?

1. Er der defineret kategorier af bekymringshenvendelser, hvor kommunen er forpligtiget til at opstarte en børnefaglig undersøgelse, herunder igangsætte forældrekompetenceundersøgelse?
2. Forefindes krav til faglige profiler hos kommunen, der sikrer at disse har relevante forudsætninger og erfaringer for at håndtere sager, hvor disses karakteristika indikerer en overrepræsentation af træk forbundet med personlighedsforstyrrelse
3. Forefindes retningslinjer der sikrer, at de instanser der kontaktes af kommunen (f.eks. institution, skole), bliver forhåndsorienteret om hvilke forhold der ønskes belyst?
4. Forefindes instrukser til personale i institutioner og skoler, der sikrer at man alene udtaler sig om forhold man har reel indsigt i (førstehåndsviden), at man oplyser hvor lang tid man har haft kontakt til barnet (herunder om der indenfor nyere tid har været tale om kortere eller længerevarende afbrud i kontakten) og kontaktens omfang, at man oplyser kvaliteten af kontakten (fortrolighed), således at personale ikke udtaler sig om emner, der ikke er tilstrækkelig indsigt i, blot for at imødekomme kommunens forespørgsel.

Dette således at eksempelvis en støttepædagog ikke sættes til at udtale sig om et barn, vedkommende ikke har været primær støtte for, hvor kendskabsgraden er lav dels grundet ansættelsesforholdets længde, dels grundet nyligt fravær som følge af længerevarende sygdommelding/orlov. Og jo, det sker ...

Til baggrund:

Ingen efterværnsordning

Når der i en sag i det familieretslige system træffes afgørelser om enten skæve samværsordninger eller ophævelse af samvær som følge af risikofaktorerne "højkonflikt", "samarbejdsproblemer" eller "fordi barnet ikke ønsker samvær", da er der en fællesnævner for alle tre forhold:

Barnet / den unge sikres ikke en efterværnsordning med mindre at psykiatrien betragtes som en sådan!

Med efterværn forstås at det familieretslige system efter at have medvirket til at træffe indgribende afgørelse, på systematisk vis i et bredt samarbejde over en længere periode sikrer opfølgning på at afgørelsen rent faktisk også er til barnets bedste.

Børn og unges reaktioner på at blive sat i en situation med vedvarende emotionel stressmæssig overbelastning, en psykisk belastningsreaktion, som fravær eller minimering af tilstedeværelse af beskyttelsesfaktoren "samvær" medfører, kan have multiple udtryk.

Man kan anskue klasselærere eller institutionspersonale som fagpersoner, der har god indsigt i barnets trivsel, men her synes man at overse, at der fx ved barnets overgange mellem institutioner, barnets skift fra ind- til udskoling, fagpersoners længerevarende fravær som følge af fx sygdom, graviditet, orlov, jobskifte eller som i de seneste år begrænset kontakt som følge af covid-19, at der reelt ikke er en eller flere fagpersoner, der har et indgående kendskab og en god fortrolighed med barnet, hvorved advarselsslamperne først tændes når barnets adfærd/trivsel i signifikant grad kræver omgivelsernes opmærksomhed – og da er skaden sket.

Det familieretslige system svigter på denne vis ganske enkelt børn såvel som forældre, ved ikke at have en finmasket sikkerhedsnet spundet ud under barnet.

Ingen effektforskning = ingen dokumentation for at praksis ikke skader unødigt

Et andet forhold der gør sig gældende for børn hvor det familieretslige system medvirker til at træffe afgørelser af indgribende karakter i form af ophævelse af samvær eller skæve samværsordninger, er at der ikke udføres effektforskning. Tilbage i 2004 publicerede SFI rapporten "Samvær og Børns Trivsel", hvis tilgang afspejlede tidens opfattelse af kønsroller kombineret med et spinkelt datagrundlag og en måde at indrette samværsordninger, der afspejlede tidligere tiders praksis. Det familieretslige system har ikke siden

da sikret dataopsamling, forfining af analysemetoder og derfor ikke indsigt i, om den praksis man med udgangspunkt i træffer afgørelser, også over tid reelt er til barnets bedste.

Trods fravær af dansk effektforskning og tilstedeværelse af omfattende international peer reviewed forskning, der på afgørende områder taler for at dansk praksis ikke varetager barnets tarv over tid, synes ministeren fortsat at være af den opfattelse at der ikke er grund til at evaluere det familieretslige systems faglige praksis, der ellers på mange måder synes uforandret i forhold til Statsforvaltningen. Det sidste kan i høj grad kan forklares med at ved etableringen af Familieretshuset arvede man dets faglige fundament, samtidig med at det i overvejende grad er samme medarbejdere, der i dagligdagen har ansvaret for den praktiske opgaveudførelse og procesrettelæggelse. Hertil kommer at en delmængde af de eksterne børnepsykologer som Familieretshuset benytter sig af har haft ansættelse i det familieretslige system, såvel som at Familieretshuset nu kan færdiguddanne psykologer, der således ikke bibringer viden og erfaringer fra ansættelser uden for det familieretslige system. Systemets faglige fundament fremstår som en anakronisme.

På anbringelsesområdet er problemstillingen identisk, hvilket er påpeget af både af Rigsrevisionen og VIVE, sidstnævnte i forbindelse med forarbejdet til Barnets Lov.

Link: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/forskere-vi-har-ikke-noedvendig-viden-om-hvordan-det-gaar-anbragte-boern-14737/>

Se bilag 1 + 2

Se henvendelse til Social og Ældreudvalget af 8. april 2022 – bilag 184

Kvalitetssikring – har børnene ikke fortjent det?

Den 24. maj 2022 var Psykologforeningen igen ude med et ønske om at kvalitetssikre forældrekompetenceundersøgelser ved at ansvarlige psykologer skulle autoriseres samt certificeres, idet opgaven i sidste ende handlede om en for barnet såvel som forældre livsindgribende beslutning i form af beslutning om anbringelse af et barn. Ønsket blev første gang fremsat i af Psykologforeningens formand Eva Secher 22. februar 2021. I den mellemliggende periode blev der fra samme side rejst forslag om etablering af et nyt tilsyn med psykologer og samtidig rejst kritik af psykolognævnet.

Ministeren var 26. juni 2021 ude med en kraftig reaktion i forbindelse med at der blev sat spørgsmålstegn ved kvaliteten af en psykologs arbejde, hvor ministeren udtalte ” En fagperson, der beskæftiger sig med udsatte børn og deres familier, må under ingen omstændigheder lave så mangelfulde og problematiske undersøgelser” og ”man får ondt i maven af at tænke på, at der kan være børn, der ikke har fået hjælp på grund af den her mand, siger hun også”.

Kilde: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/minister-om-skandalepsykolog-jeg-faar-helt-ondt-i-maven/8648159>

Efterfølgende har man opnormeret, så det er to socialrådgivere, der i samarbejde forestår en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50.

Her skal man ihukomme at en socialrådgivers faglige kompetencer på det psykologfaglige område, kan sidestilles med et semester på psykologstudiet, uden efterfølgende praktisk psykologfagligt arbejde.

For hvad angår den psykologfaglige del er der fortsat ikke indført certificeringskrav eller andre tiltag, der kunne styrke faglighed såvel som retssikkerhed.

Forældrekompetenceundersøgelse iværksættes som led i den børnefaglige undersøgelse og har til formål at styrke kommunernes oplysnings- og beslutningsgrundlag, så der træffes de rette afgørelser i sager, hvor en forældrekompetenceundersøgelse er nødvendig. Psykologisk skal der ske afdækning af det relationelle miljø hos forældrene sammenholdt med barnets udviklingsniveau og -behov, skal altid gennemføres ved brug af flere informationskilder og metoder herunder eventuelt relevante psykologiske tests. Psykologen skal således være uddannet i relevante testværktøjer og vil enten udføre undersøgelsen i et samspil med en anden psykolog eller under supervision.

Mistet kontakt til en egnet forælder uden efterværnsordning er at sidestille med anbringelse.

Når der i det familieretlige system træffes afgørelser, hvis konsekvens er at barnets kontakt med en forælder enten afbrydes eller reduceres til et omfang, der hverken er tilstrækkeligt til at oparbejde eller vedligeholde god tilknytning og samtidig indebærer en risiko på 50% for at kontakten mistes over tid, da kan det sidestilles med anbringelsesområdet, som trods alt i begrænset omfang omfatter en "efterværnsordning".

Desværre er arbejdet med at udrede de mere komplicerede §6 og §7 sager slet ikke på samme niveau, som gælder børnefaglige undersøgelser hvori en forældrekompetenceundersøgelse indgår.

Det stiller alle parter signifikant væsentligt ringere.

Det synes kun et spørgsmål om tid før end at Dansk Psykolog Forening og Dansk Psykolog Forenings Selskab for Børnesagkyndige fremkommer med synspunkter, som adresserer behov for autorisations- og certificeringskrav samt at en "§7" sag, hvor der er risiko for tab af forældremyndighed eller samvær i væsentligt omfang, altid skal belyses i samarbejde med to psykologer, der repræsenterer henholdsvis disciplinerne klinisk psykologi og børnepsykologi. Kvaliteten af de børnesagkyndige undersøgelser har igennem nu en dekade været nævnt som et område, der havde behov for et kvalitetsmæssigt løft, også nævnt i VIVE rapporter.

Aktuelt i Familieretten er det advokater der skal forsøge at medvirke til at belyse sagen med udgangspunkt i klientperspektiver, i stedet for psykologer og mæglingkyndige, der tidligere har været inddraget i sagen. Dette repræsenterer et afgørende tab af psykologfaglig viden og bevirker at det juridiske perspektiv vægtes unødigt højt og dermed den relations- og børnefaglige del nedtones, hvilket kombineret med at Familieretshuset er selektive for hvad angår oversendelse af materiale og det forhold at, med al respekt, en juridisk dommers spidskompetence sjældent omfatter psykopatologi, tilknytningsteori og børnepsykologi indebærer at afgørelser tilføres et alt for stort rum af usikkerhed, hvilket igen er yderst problematisk da barnet ikke omfattes af en proaktiv efterværnsordning.

En anden dimension er at afgørelse, der indebærer ophør af samvær eller tab af forældremyndighed, uden at den forælder som oppebærer hovedparten eller det fulde samvær, sjældent gennemgår psykopatologisk testning og evaluering. Dermed er der en betragtelig risiko for, at det reelt er den mindst egnede forælder, der tildeles hovedansvaret for barnet.

Sammensætning af træk, der peger i retning af personlighedsforstyrrelse, kan have stor varians i hvorledes personlighedsforstyrrelsen kommer til udtryk, hvilket gør at en utilstrækkelig indsigt i psykopatologi og praktisk erfaring med testning/evaluering kombineret med manglende indsigt i transgenerationelle traumer og viden om tilstedeværelse af flere varianter af personlighedsforstyrrelse samtidigt - herunder at disse kan komme til udtryk på en ikke umiddelbar synlig vis - gør at der er behov for at få mere bredspektrede psykologfaglige kompetencer i spil i en sag. De få timer der i forbindelse med en børnesagkyndig undersøgelse er til rådighed for en børnesagkyndig psykolog, som uddannelsesmæssigt alene har fokuseret på den børnefaglige del uden at ajourføre sig på det psykopatologiske område, gør at børnesagkyndige undersøgelser er behæftet med væsentlig usikkerhed, særligt når det er praksis ikke at inddrage akter fra tidligere forløb, og man i stedet opererer med et "her og nu billede".

Af tidligere forespørgsler til Familieretshuset fremgår det af besvarelserne, at man kun i et meget begrænset omfang anvender børnesagkyndige undersøgelser til at belyse de mere problematiske §6 og §7 sager (begge er nævnt, da sager der bliver visiteret som §6 sager kan vise sig at have §7 sagers karakteristika, såvel som det modsatte kan gøre sig gældende).

Derfor vil det være hensigtsmæssigt at få belyst:

Hvor stor andel af hhv. §6 og §7 sagerne (2019, 2020, 2021 – fordelt på hhv. §6 og §7) indgik der både udfærdigelse af en sagkyndig erklæring om parterne og en børnesagkyndig undersøgelse?

I hvor mange af disse sager blev samværet med en ikke uegnet forælder ophævet?

Hvilke samværsordninger udmøntede sagsafgørelserne for disse sager i (fordelt på samværsordning svarende til 1/13, 2/12, 3/11, 4/10, 5/9, 6/8, eller 7/7 fordelt på alderskategorierne 0-1 år, 1-3 år, 4-6 år, 7-10 år, 11-14 år, +15 år)?

Hvor stor en andel hhv. §6 og §7 sagerne (2019, 2020, 2021 – fordelt på hhv. §6 og §7) blev udfærdigelse af en sagkyndig erklæring om parterne, det eneste undersøgelsesmæssige initiativ?

I hvor mange af disse sager mistede den ene forælder alt samvær?

Hvilke samværsordninger udmøntede sagsafgørelserne for disse sager i (fordelt på samværsordning svarende til 1/13, 2/12, 3/11, 4/10, 5/9, 6/8, eller 7/7 fordelt på alderskategorierne 0-1 år, 1-3 år, 4-6 år, 7-10 år, 11-14 år, +15 år)

Se bilag 3

Familieretshusets vicedirektør Jakob Buch udtalte i "Med børnene som våben:

"Og så skal vi altså huske på, at livet er langt. Børn udvikler sig også. Det her med at se slaget som tabt for evigt vil jeg advare lidt imod."

Dette som et forsvar for at afbrydelse af samvær, som følge af konflikt og/eller samarbejdsproblemer, er en fremgangsmåde, der var til barnets fordel, og som i et forældreperspektiv indebærer, at der senere i livet kan ske en reetablering af kontakt.

Spørgsmål:

Hvilke studier eller analyser kan Familieretshuset henvise til, som underbygger den bekymringsfri udtalelse?

Hvorledes bidrager det familieretslige system til at på et senere tidspunkt at reetablere en afbrudt kontakt mellem barn og en ikke særlig uegnet forælder?

Internationale studier har undersøgt omfanget af børn, der som voksne fortsat ikke har kontakt til den ene forælder, herunder mange af de problemstillinger som den manglende kontakt har medført.

Angst, sårbarhed, frygt, skam, mistillid og lavt selvværd er karakteristiske træk for unge voksne, der som barn har været sat i situation, hvor deres udtrykte holdninger eller udsagn er fortolket på en vis, der har medført at deres kontakt til den ene forælder er blevet minimeret eller termineret som følge af forløb, hvor det familieretslige system har medvirket til at træffe disse indgribende afgørelser.

De fire modige kvinder der medvirkede i dokumentarserien "Med børnene som våben", sendt på TV2 i april 2022, eksemplificerede i udsendelserne, hvorledes det har påvirket dem og deres nære relationer, at det familieretslige system ikke formåede at afdække deres samværsager på tilstrækkelig kvalificeret vis, hvilket de i debatindlæg i Politiken i april 2022 uddybede.

Der er langt flere, der kan bekræfte de indgribende konsekvenser af det familieretslige systems praksis. Det er blot at identificere de nu voksne børn, der via det familieretslige systems mellemkomst har mistet samvær eller endt ud med meget skæve samværsordninger, hvor konsekvensen for sidstnævnte er at 50% over tid mister kontakt til samværsforælderen.

Se bilag 4

Man kan rent politisk selvfølgelig også undgå at blive konfronteret med fortidens spøgelser, og i stedet agere som man gjorde i over 50 år for eksempelvis eksperimentet med de grønlandske børn, der blev tvangsforflyttet til Danmark i starten af 1950'erne.

Bente Boserup fra Børns Vilkår (tidl. vicedirektør, nu seniorkonsulent – uddannet lærer og familierapeut) udtalte sig meget skråsikkert om risikofaktoren ”konflikt” i udsendelsen ”Det Hemmelige netværk”

”Vi har hyldemeter af litteratur fra psykologer, bl.a. som beskriver at børn tager skade af konflikter, så det er ikke fordi vi behøves at lave flere undersøgelser, vi ved at børnene ikke kan tåle det”.

Når man nærstuderer kildematerialet som Børns Vilkår i sine pjecer refererer til, da tegner der sig et billede af, at grundlaget er ganske spinkelt; kildematerialet er i overvejende grad fra forrige årtusinde hvilket samtidig skal ses i lyset af, at Børns Vilkår ikke er en organisation der bedriver forskning, men en interesseorganisation, hvor voksne med de bedste intentioner forsøger at varetage det, der i deres optik er i børns interesse.

Link: <https://youtu.be/5YHyKojH04k?t=1448>, citat (24m22s)

I notat af 25.05.2022 fremsendt til Folketingets Social og Ældreudvalg bliver risikofaktorer så som ”højkonflikt” og ”samarbejdsproblemer” belyst, herunder at de i sig selv for hvad angår alvorlighed ikke er at sammenligne med eksempelvis vold, overgreb, misrøgt samt at samvær for barnet, uanset alder, udgør en beskyttelsesfaktor, hvis effekt mere end kompenserer herfor. Alligevel anfører Familieretshuset at ”højkonflikt” og ”samarbejdsproblemer” kan være begrundelse for at afbryde samvær, stik imod hvad der er videnskabelig evidens for.

I Norge har ForandringsFabrikken, som betegner sig et videnscenter på børneområdet, til formål at påvirke politikere gennem foredrag og rapporter. ForandringsFabrikken er aktuelt under stærk kritik efter i mange år at have anvendt børn og unge til at fremføre synspunkter og egne historier tilpasset i overensstemmelse med organisationens egne rapporter og analyser, ligesom børn og unge oplevede at måtte undertrykke egne positive oplevelser. Hertil kommer at mange frivillige voksne er blevet presset til indsatser og acceptere holdninger, på en vis der kunne sidestilles med en sekt, for at fremme organisations synspunkter.

Fra professionel side, rettes der stærk kritik af Forandringsfabrikkens metoder og fagligheder, som fremstår som unuanceret og ubalanceret, hvilket medfører dårligere tilbud til børnene og deres familier.

På samme vis rettes der kritik af analyser og metoder, senest af en analyse om samvær kritiseres for at bære præg af at være biased, at datagrundlag ikke er repræsentativt og analysens fremstilling samtidig kan medvirke til at fremstille skabe utryghed hos børn.

Se bilag 5.

Afsluttende bemærkninger:

VIVE undersøgelsen "Fuldbyrdsessager efter forældreansvarsloven - før og efter den familieretlige reform i 2019" publiceret marts 2022 viser, at både antallet og karakteren af sager er på samme niveau før og efter reformen, men over de senere år har der været et klart fald i antallet af børn, som afhentes ved tvang - mens brugertilfredsheden er faldet.

Hvis Familieretshusets "produktionskapacitet" på et tidspunkt skulle indfri de mål der gjaldt forud for reformen, vil det blot indebære at man hurtigere end nu, vil kunne træffe afgørelser, men med samme udfald rent kvalitetsmæssigt.

Det er meget bekymrende.

Det kræver politisk handling!

Med venlig hilsen

Jan Bækgaard Nielsen

Gammelgårdsvej 17

3520 Farum

Bilag 1:

Effektmåling: Barnet / den unge – som voksen (25-45 år)

Eksempler på forhold en analyse kunne belyse med udgangspunkt i barnets alders på tidspunktet for samlivsbrud, samværsordningens forudgående og efterfølgende indretning, det familieretslige systems rolle, særlige forhold eller forældrekarakteristika som årsag til samværsafbrydelse eller minimering af samvær.

Dette med henblik på at i dansk kontekst kortlægge på hvilke områder børn og unge med mistet kontakt til en forælder statistisk set er overrepræsenteret:

Primær årsag

- Højkonflikt / chikane
- Samarbejdsproblemer
- Barnets ønske

Samværsforælder særlig uegnet som følge af

- Vold mod barn
- Seksuelt overgreb på barn
- Omsorgssvigt
- Misbrug
- Psykisk sygdom

Psykiatriske forløb

- Spiseforstyrrelser
- Skizofreni-spektret
- Selvmordsforsøg
- Selvværd

Anbringelsesforløb

Kommunale støtteforanstaltninger

Selvordstanker

Tidlig debut

- Alkohol
- Stoffer
- Rygning
- Seksuelt

Risikoadfærd

- Prostitution
- Bande
- Kriminalitet

Uddannelse

- Manglende påbegyndelse af videreuddannelse
- Frafrald

Social kontrol

- Oplevelse af at blive forhindret i kontakt til den anden forælder
- Oplevelse af at blive forhindret i kontakt til den anden forælders familie
- Oplevelse af at den anden forælder italesættes som ikke at have ønske om kontakt
- Oplevelse af at den anden forælder ikke omtales
- Oplevelse af at kontakt med den anden forælder afstedkommer negativ reaktion
- Oplevelse af at den anden forælder hovedsageligt omtales negativt
- Oplevelse af at den anden forælder gøres til årsagsforklaring
- Oplevelse af ikke at blive støttet i deltagelse i sociale aktiviteter
- Oplevelse af ikke at blive støttet i deltagelse i fritidsaktiviteter

Flytninger (længere væk fra den anden forælder)

- Institutionsskift
- Skoleskift

Skift i bopælsforælders partnere

- Antal partnere med rolle som "bonusforælder"
 - o Varighed af relationer
- Antal gange hvor nye familiekonstellationer er blev sammenbragt (under samme tag)
 - o Varighed af familiekonstellation
- Fortsat kontakt til "bonusforælder"
- Fortsat kontakt til halvsøskende
- Fortsat bonuskontakt til "bonussøskende"

Underretninger

Forældrekontakt

- Bopælsforælder
 - o Kontaktomfang
 - o Relationskvalitet
- Samværsforælder
 - o Kontaktomfang
 - o Relationskvalitet

Oplevet livskvalitet

- Ensomhed
- Evne til at indgå i sociale sammenhænge
- Evne til at fastholde sociale relationer
- Evne til at indgå og fastholde helt nære relationer

Bilag 2:

Effektmåling: Samværsforælder

Eksempler på forhold et studie kunne belyse med udgangspunkt i samværsforælderens reaktion som følge af at have mistet eller fået minimeret samvær, og eller tab af forældremyndighed.

Sygemelding

Tid

Samfundsøkonomisk belastning

Belastningsreaktion

Depression

Vrede

Modløshed

Koncentrations og hukommelsesbesvær

Skyld / skam

Nedsat energiniveau

Nedsat lyst til aktiviteter, der tidligere har givet glæde / tilfredshed

Misbrug (nyt)

Alkohol

Stoffer

Andet

Selv mord

- Tanker

- Forsøg

Tab af arbejdsevne

Forløb hos psykolog / psykoterapeut

Ensomhed, grad af

Oplevelse af bopælsforælder

- Samværschikane

- Passiv

- Ingen kommunikation om barnet

- Positive forsøg på at inddrage

Samvær reetableret

- Omfang
- Efter hvor lang tid
- Barnets alder på reetableringstidspunkt
- Relationens kvalitet

Bilag 3

Dansk Psykolog Forening Dansk Psykolog Forenings Selskab for Børnesagkyndige

Formand for Dansk Psykolog Forening Eva Secker sammen med Knud Hjulman, formand for Dansk Psykolog Forenings Selskab for Børnesagkyndige, begik en artikel i Altinget den 22.02.2021, hvori hun/de foruden at udtrykke holdninger og håb til forbedringer for børns retsstilling bl.a. beskriver bekymring for om der er et tilstrækkeligt fokus på betydning af opkvalificering af de fagprofessionelle i oplægget til Barnets Lov. Der ønskes også en ny certificering af børnepsykologerne, som skal udrede de mange børn og forældre til for at understøtte en bedre kvalitet.

Link: <https://www.alinget.dk/boern/artikel/psykologer-rettigheder-alene-sikrer-ikke-et-trygt-boerneliv>

27.12.2021: Ekspert vil forbedre retssikkerheden efter afsløring af kritiserede psykologer: I Dansk Psykolog Forening siger formand Dea Seidenfaden, at der er brug for et helt nyt tilsyn med psykologer.

Link: <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE13560474/ekspert-vil-forbedre-retssikkerheden-efter-afsloering-af-kritiserede-psykologer/>

21.05.2022: Når vi fjerner børn fra hjemmet, er der ikke plads til fejl – derfor skal psykologer certificeres. Ingen, hverken familier og børn, kommuner eller psykologer kan være tjent med, at arbejdet med forældrekompetenceundersøgelser ikke bliver udført på det højest mulige faglige og etiske niveau

Link: <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE14011282/naar-vi-fjerner-boern-fra-hjemmet-er-der-ikke-plads-til-fejl-derfor-skal-psykologer-certificeres/>

24.10.2021: Formanden for Dansk Psykolog Forenings selskab for børnesagkyndige udtrykte i sin kronik i Berlingske magtesløshed samt konstaterede:

”Børnene efterlades derfor reelt uden hjælp til at få genetableret kontakten. Man ved fra forskningen, at dette kan skade børnenes selvbillede, selvværd og evne til at indgå stabilt i nære relationer. Det må vi lave om på. Vi må kunne bruge ressourcerne anderledes og gøre det bedre.”

Link: <https://www.berlingske.dk/kronikker/nogle-skilsmisseforaeldre-kaemper-med-naeb-og-kloeer-og-efterlader>

Børnepsykiatrisk Selskab

Formand og næstformand fra Børnepsykiatrisk Selskab, Linda Hardisty Bramsen og Hanne Børner udtrykte i artikel med overskriften "Læger i børne- og ungdomspsykiatrien: Undskyld, vi har ikke gjort det godt nok" bragt d. 27.4.21 i Altinget:

“For i og med vi alle erkender, at det står helt galt til, må vi også alle erkende, at det, vi tilbyder nu i kommunerne, ikke har fungeret. Det er ikke tilstrækkeligt, det mangler faglighed, og det er dermed at sidestille med fejlbehandling.”

” Vi havde ikke indset, at I var så mange, som I er, og vi kan se, at børne- og ungdomspsykiaterne har ladet sig skubbe alt, alt for langt væk fra jer, så vi nu står med en stor gruppe børn og unge, vi kunne have hjulpet langt tidligere og ydet ægte, evidensbaseret forebyggelse.”

Link: <https://www.altinget.dk/boern/artikel/laeger-i-boerne-og-ungdomspsykiatrien-undskyld-vi-har-ikke-gjort-det-godt-nok>

Bilag 4

Eksempel på voksne, der som barn oplevede at det familieretlige system fejlede:

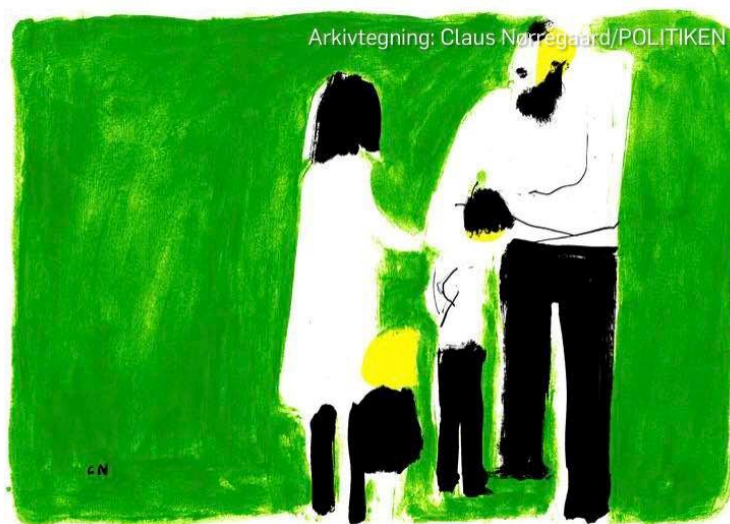
»Hver især har vi oplevet, at enten den ene eller begge forældre optrappede konflikten og forhindrede vores anden forælder i at have samvær med os. Vi blev involveret i falske anklager om alt fra vold og incest til alkoholisme og psykopati. Lodrette løgne om den anden forælder, som vi fik at vide var sandheden«.

Det familieretlige system svigter retssikkerheden og ødelægger børn og familiers liv

Vi kan som samfund ikke være bekendt, at systemet svigter børn. Vores sager er 40 år gamle, men problemerne eksisterer stadig.

▶ **AUTOMATISK OPLÆSNING**

DEBATINDLÆG 24. APR. 2022 KL. 13.51

**JOSEFINE MARIA ØSTRUP ANKER, SABRINA LOUISE
CHRISTIANSEN, LINE HOLBERG RASMUSSEN OG JULIE
SEIDEL PHILIPSEN**

hhv. presse- og kommunikationskonsulent

Bilag 5

Fremtidsfabrikken

Kildemateriale:

Link: <https://psykologisk.no/2022/05/forandringsfabrikken-vi-ble-skjelt-ut-om-vi-sa-noe-feil-pa-scenen/>

Link: <https://www.utdanningsnytt.no/forandringsfabrikken/tidligere-ansatte-kommer-med-hard-kritikk-av-forandringsfabrikken/323454>

Link: <https://psykologisk.no/2022/05/professor-kritisk-til-forandringsfabrikkens-metoder-det-er-slemt-og-gjor-vondt-svarer-organisasjonen/>

Link: <https://fontene.no/nyheter/barnevernsforeldre-kritiske-til-ny-rapport--funnene-kan-gjore-at-tilliten-til-barnevernet-svekkes-6.47.763053.2f1ce56fea>

Link: <https://fontene.no/debatt/det-er-skummelt-a-bruke-disse-barnas-pavirkede-svar-til-a-definere-hvordan-alle-barn-skal-ha-det-med-sine-foreldre-6.47.764156.fdec497689>

Bilag 6

Kronik i Politiken

KRONIKEN 28. MAJ 2022 KL. 15.06

JAN LINDELL PER SCHULTZ JØRGENSEN JANE BÆKGAARD JØRN NEDERGAARD ANDERS WENDT JENSEN
MORTEN KJÆR EGEBJERG

Jan Lindell er specialist i samværsjura. Per Schultz Jørgensen er professor emeritus, dr. phil. Jane Bækgaard er aut. psykolog, medlem af Dansk Psykologforenings Selskab for Børnesagkyndige. Jørn Nedergaard er mediator og advokat. Anders Wendt Jensen er journalist og indehaver af podcasten Uden min datter. Morten Kjær Egebjerg er medlem af socialministerens Rådgivende Udvalg i Familieretshuset, tidl. dir. for Fonden Fundamentet.

TV 2 har med udsendelserne 'Med børnene som våben' igen sat fokus på problemerne i vores familieretlige system, som ser ud til at være magtesløst over for de forældre, der efter en skilsmisse vil holde den anden forælder væk fra deres fælles barn med falske påstande.

Ifølge stationen var det sidste år mere end 300 børn, der mistede kontakten til den ene forælder.

Problemet er langt fra nyt. I oktober afholdt Folketingets Social- og Ældreudvalg således en høring om det familieretlige system. Høringen resulterede i 28 anbefalinger til forbedringer. De er efterfølgende alle blevet afvist af social- og ældreministeren, som ønsker at afvente en stor evaluering af hele familieretsreformen fra 2019, som først skal finde sted i 2023.

Et gensyn med høringen (som ligger på www.ft.dk) viser da desværre også, at der ikke er sket noget på området i løbet af det sidste halve år.

Jo, takket være en tilførsel af 342 mio. kr. er forældrenes ventetid på det første møde med Familieretshuset blevet nedbragt til 65 dage i de komplekse sager (§7-sagerne).

Men som formanden for familieadvokaterne, Anne Broksø, ganske rigtigt påpegede i B.T. 15. april, gør kortere ventetid på det første møde »ikke nødvendigvis, at ventetiden i den samlede sagsbehandling er nedbragt«.

Det er en meget væsentlig pointe! Og det ville være nyttigt, hvis Familieretshuset ville fremlægge en opgørelse over, hvor lang sagsbehandlingstiden er fra første møde, indtil en midlertidig afgørelse bliver truffet, og derfra indtil en sag er endelig afgjort i Familieretshuset eller oversendes til Familieretten. Men det fører huset vist ikke statistik over – selv om statistik var noget af det, der blev efterlyst på høringen.

En af oplægsholderne på høringen, lektor og ph.d. ved Aarhus Universitet Caroline Adolphsen, gjorde opmærksom på, hvor vigtigt det er i den familieretlige lovgivning at holde fast i, at barnet grundlæggende har ret til to forældre. Og at også forældrene har ret til et familieliv.

Disse rettigheder er konventionssikret, og derved har staten ansvar for at sikre dem. Så når staten griber ind og fratager barnet retten til to forældre og fratager den ene forælder retten til et familieliv, skal dette være begrundet med de undtagelser, som konventionerne nævner. Hvilket vil sige: At det ikke er til barnets bedste at bevare kontakten til den ene eller begge forældre.

Her anfører staten med Familieretshuset som udførende part, at sociale risikofaktorer såsom misbrug, psykisk sygdom og vold udgør tilstrækkeligt grundlag til at ophæve retten til indbyrdes kontakt mellem barn

og forælder. Ét stort problem her er imidlertid, at man ikke ophæver barnets og forælderens rettigheder på grundlag af en faktisk eksisterende og veldokumenteret risikofaktor, men på grundlag af en påstand om, at en sådan risikofaktor for barnet er i spil hos den pågældende forælder.

Som vicedirektør i Familieretshuset Jacob Buch sagde på høringen:

»I de tunge sager, hvor vi har de her sociale risikofaktorer som misbrug, vold eller psykisk sygdom, skal vi være særligt opmærksomme på barnets situation ifm. brud, konflikter og chikane. Her skærmer vi barnet ved at lade tvivlen komme barnet til gode, og det kan betyde, at der ikke fastsættes kontaktbevarende eller midlertidigt samvær«.

Rettighederne fratages altså på basis af en tvivl.

Men hvad betyder det egentlig »at lade tvivlen komme barnet til gode« som et redskab til at 'skærme barnet'?

Hvilken tvivl? Tvivlen på, om samværsforælderen er en tryk forælder for barnet? Eller tvivlen på, om de påstande, som den ene forælder fremfører om den anden, er sande eller usande?

Ingen af delene kan Familieretshuset på dette tidspunkt vide noget sikkert om. Hvis kun den første tvivl skal komme barnet til gode, betyder det, at man anser tabet af kontakt i længere tid for uskadeligt for barnet. Men er det det? Det er der en del forskning, der giver det modsatte svar på.

Men kan man da ikke skærme barnet ved at lade begge slags tvivl komme barnet til gode? Imens man undersøger, hvad der er op og ned, hvad der er påstand og reel virkelighed? Jo, det kan man. Nemlig – som flere var inde på i høringen – ved at sætte det vilkår for samvær, som hedder overvågning.

Familieretshuset anførte videre på høringen: »Skulle tvivlen så blive afkræftet, og det bliver den jo lykkeligvis ofte, så sætter vi noget i gang, hvor vi får det startet op. Det kan være støttet/overvåget samvær«.

Desværre er erfaringen, at dette i realiteten betyder: Når vi efter månedlange afbrydelser af kontakten mellem barn og samværsforælder finder ud af, at der ikke var nogen reel grund til at fratage barnet dets ret til samvær, så begynder vi langsomt på at genoprette forbindelsen imellem barn og forælder. (Hvis altså ikke bopælsforælderen modsætter sig det, for så er Familieretshuset reelt magtesløst).

Men her er der altså sandsynligvis gået mange måneder forud, hvor barnet har været frataget dets ret til kontakt.

Hvis barnet havde været bortført fra den ene forælder til udlandet, ville vi så være ligeglade med, om vi fik bragt barnet tilbage efter 1, 3, 6 eller 18 måneder?

Bare den bortførende forælder var sød ved barnet? Hvorfor er vi så ligeglade med den tid, der går i disse sager inden for landets grænser? Bliver der overhovedet ført statistik over, hvor mange sager samværet bliver afbrudt i, hvorfor, eller hvor længe det er afbrudt?

Familieretshuset sagde også på høringen: »I skal se for jer, at i de her sager har vi i Familieretshuset på sagen kvalificerede oplysninger om vold, overgreb, alkoholisme, stalking, trusler, I kan selv fortsætte listen. Og det er jo noget, vi typisk vil have dokumenteret igennem kontakten til skadestue, politi, retsvæsen, krisecentre, børnehaver, skoler, som vi er i dialog med op til den her afgørelse«.

Hvis barnet havde været bortført fra den ene forælder til udlandet, ville vi så være ligeglade med, om vi fik bragt barnet tilbage efter 1, 3, 6 eller 18 måneder?

Men hvor god er egentlig kvaliteten af disse 'kvalificerede oplysninger'. En politianmeldelse dokumenterer jo ikke noget som helst andet, end at en person har henvendt sig til politiet med en påstand. Skader kan være opstået på mange måder. En krisecentererklæring så tidligt i forløbet som i sager om kontaktbevarende samvær vil ofte bygge på meget begrænsede faglige observationer suppleret med beboerens egne udsagn.

Det er kort sagt et meget tyndt materiale at bygge en så indgribende foranstaltning på, som fratagelse af barnets og forælders konventionssikrede rettigheder er.

Som Caroline Adolphsen sagde i en appel på høringen om ikke at glemme de oprindelige rettigheder for børn og forældre: »Vi har selvfølgelig mulighed for at fastsætte vilkår om overvåget samvær og om alle mulige andre ting«.

Ved påstande om misbrug eller andet må der fastsættes vilkår om urinprøve, om støtte til samvær, overvåget samvær, inddragelse af pas, hvad det nu skal være. »Det er langt mindre indgribende, at der er et vilkår om, at vi ikke må drikke alkohol, når vi er sammen med vores barn, end at vi har en afgørelse om, at vi ikke må se vores barn. Så (lad os få) meget mere fokus på at bruge vilkår, hvis vi er i tvivl. ... Så der er samvær under sagen. Enten kontaktbevarende eller andre former for samvær. ... Så har man dog en kontakt. Så mister man ikke rettighederne, mens vi sagsbehandler, og barnet mister ikke retten til sine forældre, mens vi sagsbehandler«.

Det er imidlertid netop dette, som Familieretshuset og ministeren vedholdende afviser, når det gælder kontaktbevarende samvær efter § 29a, som skal besluttes inden 3 uger efter ansøgning herom. Man vil kun fastsætte vilkår ifm. midlertidigt samvær efter § 29, og det kan betyde kvarte, halve eller hele års samværsafbrydelse. Hvorfor? For at beskytte barnet imod det, der viser sig 'lykkeligvis ofte' at være en ikke-eksisterende fare.

Vi synes, at det er langt mere ønskeligt og nærliggende at sige:

En politianmeldelse dokumenterer ikke andet, end at en person har henvendt sig til politiet med en påstand

Hvis den påståede risiko for barnet er samvær med en beruset forælder: så gør samværet betinget af at møde upåvirket op.

Hvis risikoen påstås at være en fysisk voldelig forælder, så gør samværet overvåget af en fagperson, så at der ikke kan finde vold sted.

Hvis risikoen er psykisk voldsudsættelse, så lad samværet blive overvåget af en erfaren børnesagkyndig, som er i stand til at registrere, hvordan barnet umiddelbart reagerer på forælderen, og hvad der foregår i samspillet mellem forælder og barn. Er det overvågerens opfattelse, at der sker noget 'skævt', har vedkommende myndighed til at afbryde samværet.

Om overvåget samvær står der i den såkaldte forældreansvarsbekendtgørelses § 11: »Der kan træffes afgørelse om overvåget samvær, når det skønnes nødvendigt i det enkelte tilfælde«.

Hverken her eller andre steder i lovgivningen fremgår det, at denne nødvendighed ikke kan gælde ved kontaktbevarende samvær efter § 29a.

Men hvis det virkelig er en urokelig opfattelse hos Familieretshuset, så må man håbe, at politikerne vil være positive over for det beslutningsforslag, der for ganske nylig er rejst i Folketinget, som går ud på at skabe en ny mulighed for samvær – kontaktbevarende overvåget samvær – som det normale i tilfælde af påstande og tvivl. Så bliver der tid til at undersøge sagen grundigt, UDEN at en isolation af barnet hos den ene forælder kommer til at påvirke den senere afgørelse.

Som høringen og TV 2's programmer har understreget, er det helt store problem i den familieretlige håndtering af de komplekse sager, at Familieretshuset – alle gode intentioner til trods – abonnerer på en meget snæver definition af 'barnets trivsel'.

Forældreansvarsloven siger i § 4: »Familieretshuset og familieretten skal have fokus på, at afgørelser skal medvirke til at sikre barnets trivsel og beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold«.

Det opfatter Familieretshuset tilsyneladende sådan, at man sikrer barnets trivsel BLOT VED AT beskytte barnet mod vold osv.

Men nej, hvis den beskyttelse sker ved at afbryde kontakten til den ene forælder uden tilstrækkelig årsag (hvilket ifølge huset som nævnt sker 'lykkeligvis ofte'), så SKADER man barnets trivsel og dets udvikling. Denne skade synes Familieretshuset imidlertid at være blind for.

I modsætning hertil siger en af de mest erfarne dommere ved Familieretten, Anni Højmark: Børnenes »udvikling er påvirket af situationen. Jeg er bekymret for deres fremtid«.

Som dommer må hun ofte opgive at genskabe relationen, fordi Familieretshuset ikke griber ind, når de ser et fremmedgjort barn. Inden sagen når til familieretten har barnet »i så lang en periode været uden kontakt med den anden forælder, så den ene forælders modstand mod den anden forælder er blevet virkelighed for barnet ... Så barnet har den frygt, som det er blevet påført«.

Tilsvarende udtalte formanden for Danske Psykologforenings Selskab for Børnesagkyndige, Lise Andersen, i programmet på TV 2: »Det går ud over børnene, og det går ud over deres fremtidige udvikling. Det går ud over deres evne til på et senere tidspunkt i deres liv at have gode, trygge, langvarige relationer. Det går ud over deres selvbillede. Det går ud over deres selvværd«.

TV 2 lod også fire nu voksne skilsmissebørn komme til orde. I et debatindlæg i Politiken 24. april skriver de fire: »Hver især har vi oplevet, at enten den ene eller begge forældre optrappede konflikten og forhindrede vores anden forælder i at have samvær med os. Vi blev involveret i falske anklager om alt fra vold og incest til alkoholisme og psykopati. Lodrette løgne om den anden forælder, som vi fik at vide var sandheden«.

Familieretshuset derimod siger til TV 2, at det ikke ser børn, der er forældrefremmedgjort, og at hele husets børnesyn bygger på, »at når vi møder børnene, så er de kompetente, og de er eksperter i eget liv. Og det betyder jo, at vi har rigtigt meget brug for at lytte

Men ved på den måde næsten at betragte børnene som sandhedsorakler sætter huset dem i en meget udsat position i forhold til pres fra en eller begge forældre, hvilket de 4 skilsmissebørn beskriver resultatet af: »Vi arbejder fortsat med at på sjælen, som vil følge os for livet«.

Fordi denne del af børnenes trivsel ikke indgår i Familieretshusets definition, indgår den heller ikke i dets beskyttelse af børnene. Jacob Buchs sidste bemærkning til TV 2 forekommer i den forbindelse opsigtsvækkende: »Jeg er også bare nødt til at sige, at der er jo nogle ganske få familier, som vi ikke kan nå.

Der er vi ikke det rigtige tilbud«. For hvor efterlader det disse familier? Er det de mere end 300 børn, der i 2021 mistede kontakten til den ene forælder?

Hvis den udtalelse skal forstås sådan, at Familieretshuset smider håndklædet i ringen over for de pågældende familier, så er der des mere behov for, at vores politikere tager opgaven op – endnu en gang – med at beskytte børnenes trivsel og udvikling.

Et hurtigt redskab til at forbedre den beskyttelse vil være at tage overvåget kontaktbevarende samvær i brug. Vil det koste flere penge? Sandsynligvis. Men ligesom med de tidligere nævnte 342 mio. kr. vil det vise, at børnenes bedste faktisk er vigtigt for os.

Spørgsmålet er nemlig ikke, om vi kan beskytte barnet både imod vold og andre overgreb OG SAMTIDIGT beskytte det imod at miste retten til begge dets forældre. Spørgsmålet er, om vi vil.

Bilag 7

Vejledninger:

<https://www.domstol.dk/media/zwbl1m21/vejledning-i-familieretssager.pdf>